

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panarion, Hoc Est, Arca Medica Variis Diuinæ Scriptvræ
priscorumq[ue] Patrvm Antidotis aduersus Animi morbos
instructa**

Busaeus, Johannes

Moguntiae, 1608

Votorum violatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54834)

curari. Salutem enim tuam Medicus querit, qui errantem ouem conuertit, qui ad malos & bonos vocandos in bivia misit. Ecce & nunc ubi vendit regnum caelorum. Si non habes obulum vnde emas, eme gemitu. Fragmento panis caelorum regnum tibi retribuit, &c.

VIDE V. Amor sui. Chorea. Ebrietas. Gula. Luxuria. Festiulatus. Voluntas propria.

VOTI VIOLATIO.

Remedia aduersus Voti Violationem.

Pro. 6. 12.

Pro. 17. 8.

Ecl. 10. 4.

Ecl. 11. 22.

1. Cor. 7. 20.

Num. 30. 3.

Deut. 23. 21.

Iob 22. 17.

Psal. 75. 12.

Ecl. 5. 3.

Pro. 20. 25.

Luc. 9. 62.

1. Tim. 5. 11.

IREMEDI. Considera Spiritus S. oracula, diuinis scriptis consignata. Ac primò quidem ijs accuratè describuntur mores apostatae, desertoris, scilicet, vel fidei Catholicae, vel fidei Deo datae per votum castitatis aut religionis. Homo apostata, ait Salomon, vir inutilis, graditur ore peruerso, annuit oculis, terit pede, digito loquitur, prauo corde machinatur malum. & omni tempore iurgia seminat. Et rursus. Sicut avis transmigrans de nido suo, sic vir qui derelinquit locum suum, id est, qui deserit statum suum & vocationem, incertis vagatur sedibus, multis obnoxius periculis & damnis. 2. hortantur ad perseuerantiam in suscepto semel vitæ instituto. Si Spiritus, inquit Ecclesiastes, potestatem habentis ascenderit super te, locum tuum ne dimiseris. Et Syracides. Ne manseris in operibus peccatorum: confide autem in Deo, & mane in locum. Et Apostolus. Vnusquisq; in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat. 3. docent, Vota semel Deo facta, esse reddenda. Vt in Numeris. Si quis virorum votum Domino vouerit, aut se constrinxerit iuramento: non faciet irritum verbum suum, sed omne quod promissit implebit. Et in Deuteronomio. Cum voueris Domino Deo tuo, non tardabis reddere, quia requirit illud Dominus Deus tuus, & si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum. Et apud Iob. Rogabis eum, nempe Deum, & exaudiet te, & vota tua reddes. Et in Psalm. Vouete, & reddite Domino Deo vestro, omnes, qui in circuitu eius offertis munera. Et apud Ecclesiasten. Si quid vouisti Deo, ne moreris reddere: displicet enim ei infidelis & stulta promissio, sed quicumq; voueris, redde. multoq; melius est non vouere, quam post votum promissa non reddere. 4. declarant desertores sui status, vel votorum, reos esse exitij æterni. Salomon enim sic loquitur. Ruina est homini deuorare sanctos, & post vota retractare. Et Christus apud Lucam. Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno Dei. Et B. Paulus. Adolescentiores viduas deuita: cum enim luxuriata fuerint in Christo, nubere volunt, habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt.

fecerunt. Primam fidem, id est, votum castitatis, vti Patres exponunt. Et S. Ioannes in Apoc. Memor esto, vnde excideris, & age penitentiam, & Apoc. 2. 5. prima opera fac: sin autem, venio tibi, & mouebo candelabrum tuum de loco suo, nisi penitentiam egeris.

II. REMED. Considera, quid aduersus Votifragos scripserint prisci Patres, qui omnes minimum castitatis voto se Deo obstrinxerunt. Primus sit S. Greg. Thaumaturgus in Ecclesiasten. Pollicitatio, Greg. in Eccles. c. 1. inquit, voto facta finem per opus accipiat. Est hoc stultorum proprium, vti reiecti sint. Ac tu promissi veritatem presta, sciens longè tibi satius esse non vouere, nec facturum aliquid polliceri, quàm post conceptum votum id relinquere. S. Basilii in Constitutionibus monasticis. Illud certissimum Basil. c. 22. tenendum est, cum qui semel spiritualis fratrum Societatis coniunctione, copulatus, obligatus sit, ab ijs, quibuscum iunctus sit, sine scelere abscindere se, aut segregare non posse. Et paulò post. Quemadmodum membra corporis nature vinculo coniugata à corpore auelli non possunt: aut si auellantur, que auulsa sunt ea emortua sint necesse est; ita quoque monachus quouscunq; reliquorum fratrum corpori coniunctus est, & firmiore, quàm sit vinculum nature compage vinctus teneatur, nempe, ex pacto, quod is cum spiritu sancto contraxit, nullo modo putandus est ab ijs posse se diuellere, quibuscum copulatus sit: alioqui si hoc facit, & anime vitam amittit, & vna cum ea gratiam Spiritus sancti, utpote qui initum ipso auctore fedus violauerit. S. Ephram Ephr. tom. 1. in adhortatione de non scandalizando proximo. Non decet eos, qui ad Luc. 9. 62. pietatis studium accedunt, & manum ad aratrum ponunt, retro conuerti, eorundemq; studium Deo complacendi impedire, sed ad perfectionem potius similes sunt dirigendi, cum de talibus dictum reperitur. Quoniam qui vos Zach. 2. 8. tetigerit, tanquam qui tangit pupillam oculi mei. S. Ambrosius ad virginem deuotam. Deuonisti animam tuam ad destruenda omnia, que sunt huius seculi, quid autem queris seculum, cui renunciaasti? Reuerti vis ad vomitum tuum, sicut canis, aut velut sus lota iterum in volutationem, sicut scriptum est dicente Apostolo. Si que destruxi, iterum readificabo, prauaricationem legis me constituo. Iterum ipse repetit, dicens. Quicquid in seculo est, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum: quod non est de Deo, sed de hoc mundo est. Et alibi dicit. Si quis voluerit amicus esse huius mundi, inimicus Dei constituetur. Quid dicis deuota Deo? Quid vis hominibus placere? Quid desideras, vel quid queris? Si Deum queris, tecum est: si autem hominem queris, hoc non deuonisti. Qui sunt homines? homines huius seculi, & seculum transit, & concupiscentia eius. S. Chrys. exponens verba Psalmi. Et Chrys. in Pl. 79. redde altissimo vota tua. Hic dicit supplicationes, vti in oratione assiduo persueremus, & qua professi fuerimus cum celeritate reddamus. Pulchre autem dixit, redde: post promissionem enim efficitur debitum. Ita etiam Anna reddidit

1. Reg. 1. 25. filium, ut debitum maximum. Tu ergo, siue promittas eleemosynam, siue vitam pudicam, siue aliquid aliud tale, ad id exoluendum festina. Si quis autem exactè perpendit, et si minimè promittatur, virtus tamen ei debetur. Id autem
- Luc. 17. 10. Christus significans dicebat. Quod debuimus facere, fecimus. At qui dixit parabolam serui, cui erat minimè imperatum ministrari, nempe ut non accumberet, sed irasciret & ministraret. Porro autè quidam alius quog, dicit. Ne tardaueris reddere votum tuum. Pollicitus es? redde, ne forte mors te inuadat, & id rescindat. Et quid ad me, inquis? Vita enim non erat in mea potestate. Et ideo differre non oportuit, dum cogitas esse incertum exitum, & non esse in tua potestate aut viuere, aut hoc è loco excedere. S. Epiphanius in Panario. Tradiderunt sancti Dei Apostoli peccatum esse post decretam Virginitatem ad nuptias reuerti. Et infra. Si que vidua fuit, ac Deo dicata, & postea nupsit, iudicium & condemnationem habebit, quod primam fidem reiecit: quanto magis que Deo dicata virgo fuit, & nupsit, contra Christum lasciuuit, & maiorem fidem reiecit, & iudicium habebit? S. Hier. contra Iouinianum. Et si nupsit Virgo, ait Apostolus, non peccauit. Non illa virgo, que semet Deo cultui dedicauit. Harum enim si qua nupsit, habebit damnationem, quia primam fidem irritam fecit. Si autem hoc de viduis dictum obiecerit, quanto magis de virginibus preualebit: cum etiam his non liceat, quibus aliquando licuit? Virgines enim, que post consecrationem nupsint, non tam adultere sunt, quam incestuæ.
1. Tim. 5. 11. S. Augustinus ad Armentarium Riparium, qui cum vxore vouerat castitatem. Quia iam uouisti, iam te obstrinxisti, aliud tibi facere non licet. Priusquam esses voti reus liberum fuit, quo esses inferior: quamuis non sit gratulanda libertas, qua fit, ut non debeat, quod cum lucro redditur. Nemo uero quia tenetur apud Deum sponsio tua, non te ad magnam inuitiam inuitis, sed à magna iniquitate deterreo. Modo autem tantum, quod absit, inferior, si fidem Deo fregeris, quanto beator si persolueris. Nec ideo te uouisse pœnitentiam, imò gaude iam tibi sic non licere, quod cum tuo detrimento licuisset. Aggredere itaq, intrepidus, & dicta imple factis, ipse adiuuabit, qui uota tua exspectat.
- Id. in Psal. 75. Felix est necessitas, que in meliora compellit. Et in Psalmos. Alij Virginitatem ipsam ab ineunte etate uouent, ut nihil tale uel experiantur, quale illi (coniugati) experti sunt, & reliquerunt, & isti uouerunt plurimum. Alij uouent domum suam esse hospitalem omnibus sanctis aduenientibus; magnam uotum uouent. Alius uouet relinquere omnia bona sua distribuendo pauperibus, & ire in communem vitam, in societatem Sanctorum; magnam uotum uouit. Vouete & reddite Domino DEO uestro. Quisque quod uouere uoluerit, uoneat, illud attendat, ut quod uouerit reddat. Vnusquisque Deo quod uouet, si respicit retrorsum, malum est. Et rursus. Nemo ergo potius in monasterio frater, dicat: recedo de monasterio: neq, enim soli, qui sunt in monasterio, perueniunt ad regnum celorum: & illi, qui ibi non sunt, ad Deum

ad Deum non pertinent. Respondetur ei. Sed illi non vouerunt, tu uouisti, tu retro respexisti. B. Bern. ad Fulconem puerum monasterii deserto-
 rem. Disce in Euangelio, quod non liceat retro aspicere ei, qui semel manum
 ad aratrum misit, &c. Iuste exigitur ad soluendum qui non cogitur ad uouen-
 dum. Nam etsi cum pulsares non repuli, tamen ut intrares, non compuli. Non
 licet ergo dimittere, quod sponte promissisti. Non est fas requirere, quae per te
 dimissisti.

Bern. ep. 2.
 Luc. 9. 62.

III. REMED. Considera cum arctior sit cum Deo per Vota, quam
 inter coniuges per Matrimonii foedera, coniunctio, quantam eorum
 violatione indignationem apud Deum incurrere queas. Si superue-
 niens maritus, inquit D. Cyp. in epistola ad Pomponium, sponsam su-
 am iacentem cum altero uideat, nonne indignatur & fremit? & per zeli do-
 lorem fortassis & gladium in manum sumit? Quid? Christus Dominus, &
 iudex noster, cum virginem suam sibi dicatam, & sanctitati sua destinatam
 iacere cum altero cernit, quam indignatur & irascitur, & quas penas ince-
 stis eiusmodi coniunctionibus comminatur? Et B. Basilius in Constitution. Bas. c. 22,
 monasticis. Si homines saepenumero, ubi semel se in coniunctionem fragilis
 uita huius dederunt, ab ea se amplius propter inita ex pacto inter se foedera,
 separare non possunt, (alioqui qui hoc facit, is statutis penis obnoxius fit) sine
 dubio multo magis, qui de spiritalis conuictus unione foedus inierit, cum ea
 indissolubilem ac perpetuam habeat coniunctionem, ei seiungere se, praece-
 dere ab his non licebit, quibuscum unum ueluti corpus est effectus. Alioqui
 si hoc facit, grauissimis se à Deo constitutis suppliciis addicit. Si enim mulier
 ad uiri Societatem lege Matrimonii prouecta, & una cum eo copula carnali
 coniuncta, morte multatur, si ei insidias fecisse deprehensa sit: quanto is ma-
 gis subiacebit poena grauiori, si se abiunxerit, qui spiritali communionem co-
 pulatus sit, teste atq. sequestri ipso Spiritu sancto? Alibi uero Deum sic ex-
 postulantem cum uirgine lapsa inducit. Dicit omnino etiam nunc Do-
 minus. Duo mala perpetravit Virgo. Me dereliquit uerum sanctarum ani-
 marum sanctum sponsum, & aufugit ad impium anime simul & corporis
 corruptorem. Defecit à Deo Salvatore suo & exhibuit membra sua mancipia
 immunditiae, & iniquitati ad iniquitatem. Mei oblita est, dicit Dominus, &
 ad amatorem suum transiuit. Expediret ipsi, ut mola asinaria circa collum
 ipsius appensa esset, & in mare proiectus esset, potius quam uirginem uitiasset.
 Quis prado ad tantam dementiam perductus est, ut ipsa Dei donaria contin-
 geret: non supellectilem inanitatam, sed corpora uiuentia, & animam in-
 habitantem habentia factam ad imaginem Dei? Quis ab aeterno auditus est
 in media ciuitate, & serena meridie, imagini regia formas immundorum
 porcorum inscribere ausus esse? Si quis humanas nuptias ignominia affecit, ci-
 tra miserationem coram duobus aut tribus testibus moritur: quanto peiore

Cyp. ep. 62.

Bas. c. 22,

Id. epist. ad la-
 psam.

Matth. 23. 6.

supplicio dignus censetur, qui filium Dei conculcauit, & desponsatam ipsi sponsam adulterio contaminauit, & spiritum virginitatis contumelia affectit?

IV. REMED. Considera votifragum, vel Apostatam atrociori scelere quam furti, sacrilegii, adulterii & incestus se obstringere. Sic enim scribit B. Ephraem in adhortatione prima ad nouitium monachum. Corpus ab omni cogitatione peccati custodiat: nec creatori suo meriatur. Donum enim nos ipsos obtulimus Domino, neq. amplius corporis nostri potestatem habemus. Quemadmodum enim, si quis votum uouens Deo munus Domino obtulerit, quod Sacerdos acceptum, in templo seponit; siq. postea penituerit eum qui munus obtulit, non amplius in sua potestate iam est auferre donum, postquam Domino illud obtulit: adeo ut si occultè hoc suffragari molitus fuerit, non iam quasi suum auferre velit, à culpa absoluetur, sed velut sacrilegus punietur. Sic quoque, qui Deo animas suas consecrarunt corporis sui potestatem amplius non habent. Et S. Ambrosius ad Virginem laplam. Virgo, qua se spondit Christo, & sanctum velamen accepit, iam nupsit, iam immortaliter iuncta est viro. Etiam si voluerit nubere communi lege coniugii, adulterium perpetrat, ancilla mortis efficitur. Si hoc ita est, quid de illa dicendum est, quae occulta & furtiua turpitudine constupratur, & fugit se esse, quod non est: habitu virgo, facto non virgo, bis adultera, & in actu, & in aspectu. Deinde B. Chrysoft. ad Theodorum monachum. Te iam seruare non conuenit priuilegia nuptiarum. Angelorum enim Societas semel iunctum illam relinquere, & uxoris laqueis implicari adulterii crimine incurrere est: quamuis frequenter hoc ipsum nuptias voces, ego tamen illud & adulterio tanto peius affirmo, quanto maior ac melior mortalibus Angelus. Et quid mirum, si nuptiae tales, quibus offenditur Deus, adulterio comparatur? Maius longe audies. Homicida iustorum laude donatur, & misericors plus quam homicida punitur: quoniam hoc vetante fit Domino, istud volente. Phinees enim ad iustitiam reputatum est, quod impudicum cum turpi femina virum vno gladio percussisset. Saulem autem Samuel damnatione liberare non potuit, quoniam hostium duci, quem debuerat trucidare, inuito parentum credidit Deo. Et S. Aug. in Psalms. Virgo, inquit, quae si nuberet, non peccaret: sanctimonialis si nupsit, Christi adultera reputatur. Et auctor sermonum ad fratres in eremo, apud eundem. Ego qui cotidie videor monachus, si rupeo propositum meum, Christum negavi. Incestum deniq. violationem voti supra comparauit B. Cyprianus & Hieronymus.

V. REMED. Considera, quot & quantis beneficiis ornamentisque spiritalibus se spoliet, qui sacra votorum vincula, quibus Christo erat alligatus, semel diruperit. Ea ut virgini lapsae in mentem reuocaret

Eph. rom. 2.

Amb. c. 5.

Chry. ep. 6.

Psal. 105. 37.
1. Reg. 15.Aug. in Psal. 83.
ad. item. 60.

reuocaret B. Basilius sic eam alloquitur. *Reuoca in memoriam honestam professionem, quam professa es coram Deo, & angelis ac hominibus. Reuoca in memoriam venerandam congregationem, & sacrum Virginum chorum, & Concilium Domini, & Ecclesie sanctorum, &c. & Angelicum circa Dominum cum illis tripudium, & spirituale in carne vitam, & caelestem in terra conuersationem. Recordare dierum carentium tumultu, & noctium illuminatarum, & cantilenarum spiritualium, & psalmodie sonora, & orationum sanctarum, & cubiculi casti, & virginici progressus, & mensa temperantis. Vbi est reuerendus ille tuus habitus? Vbi honesti mores, & vestis frugalis virginem decens? & honestus expudore rubor, & decorus ex continentia ac vigiliis afflorescens pallor, omni coloris bonitate gratiosior elucescens? Quoties in orationibus pro conseruanda virginitate impolluta lacrymas effudisti? Quot litteras ad sanctos saepe exarasti, per quas pro te orari petisti, non ut nuptias humanas assequereris, sed ut a Domino Iesu non excideres? Quot vero munera a sponso accepisti? quid opus est dicere honores propter illum ab his qui illius sunt susceptos? conuictus cum virginibus? encomia ob virginitatem? virgineas benedictiones? At nunc modica aura aerit Spiritus, qui nunc in filiis inobediencia operatur, suscepta, omnia illa abnegasti. Haud secus B. Amb. suam Virginem lapsam allocutus est. Vnde incipiam? quod primum, quod vltimum dicam? Bona commemorem, quae perdidisti, Amb. c. 8. an mala desiteam, quae inuenisti? Eras Virgo in paradiso Dei, utiq. inter flores Ecclesiae, eras sponsa Christi, eras templum Dei, eras habitaculum Spiritus sancti. Et cum dico, totiens eras, necesse est ut totiens ingemiscas, quia non es, quod fuisti. Incedebas in Ecclesia tanquam columba illa, de qua scriptum est. Penne columbae de argentate, & posteriora dorsi eius in pallore auri. Splendebas ut Pal. 67. 17. argentum, fulgebas ut aurum, quando cum sincera conscientia procedebas. Eras tanquam stella in manu Domini, nullum ventum, nullius belli nebulas pertimescebas. Quae est ista subitanea conuersio? Quae est ista repentina mutatio: De Dei virgine facta es corruptio Satanae, de habitaculo Spiritus S. tugurium diaboli. Quae incedebas ut columba, nunc lates in tenebris sicut stellio. Quae fulgebas ut aurum propter virginitatis honorem, nunc vilior facta es lutoplastrarum, ut etiam indignorum pedibus conculceris. Quae fueras stella radians in manu Domini, veluti de alto ruens caelo, lumen tuum extinctum est, & conuersa es in carbonem.*

VI. REMED. Considera, quanto cum scandalo & probro suo, sociorum, parentum, fratrum cognatorumq. quiuis apostata vota Deo semel facta rescindat. Pergit enim S. Ambrosius lapsam suam Id. c. 3. pudefacere his verbis. *Aspice quis sanctorum, aut quae sanctarum tibi approximare non horreat, aperi oculos tuos si potes, erige frontem, uales aliquem sanctorum fiducialiter intueri? nonne tuam faciem conscientiae*

conuictissimam

cap. 4.

commissum tanquam plumbum inclinatur & premitur? nonne timor & tremor animam tuam, & membra quassant? Et paulo post. Non istam confessionem de te tuus expectauerat pater, qui te sibi singularem gloriam comparabat. Non hunc luctum, & hac lacrymas ex te sibi nasci tua crediderat mater, qui partus sui gemitum per suam virginitatem consolabatur. Non fratres tuos, non sorores hoc ex te dedecus expectabant, quos omnes quasi uno gladio tu sceleris grauiter sauciasti. Si fuisses communi sorte defuncta, stessent te medicum propter desiderium parentes, sed exaltassent granditer, quia immaculatam promiserant virginem, hostiam viuam, Domino propitiatricem suorum videlicet delictorum. At nunc plangunt mortuam, & non mortuam: lugent viuam, & non viuam. Mortuam utique gloria virginitatis, viuam dedecore turpitudinis. Ingratus est pater suis visceribus, de quibus natus es, maledicti suo utero mater, ex quo in hanc lucem infeliciter processisti. Nec tamen modum suo dolori reperiunt, nisi hoc solum plane videntur habere solatum, quia te nec pater compulit, nec mater coegit, ut virginitatem profitereris, quam vltro & propria voluntate professa es. Nam scio, cum cunctas difficultates tibi tuus genitor proponeret, cum arduum esse iter seruande virginitatis ingereret, te non solum pertinaciter perstitisse, sed etiam reuelationes tibi dasset datas terribiles. In quantum tibi ergo sperabant mercedem ex eo, quod tuo proposito resisterent, in tantum tibi intellige miser pondus iudicij crescere, quia non seruasti quod vltro promissisti. Et iterum multo inferius. Eundem, inquit, si tibi solum damnum fecisses, erat equidem tristitia, sed forsitan tolerabilis. Nunc vero quantas animas tuo scelere sauciasti, quantas animas propter te de proposito, uo penitere fecisti? Quanta labia etiam fidelium inquinata sunt, viam Domini blasphemando? Aperuit in nos gentiliis os suum: aduersus sanctam Ecclesiam synagoga Iudeorum (& hereticorum) per tuum dedecus exultauit. Quod si is, qui vnum scandalizauerit mola circumligatus iactari debet in mare, quid de te pronuncias, per cuius scelus omnis anima sauciata est, & nomen Domini in gentibus blasphematum est?

Id. 7.

Matth. 18. 6.

Aug. ep. 137.

Apoc. 22. 11.
B. const. mon. c.
22.

VII. REMED. Considera, quotquot religiosum vitæ institutum per vota simplicia vel solemnia semel susceptum temere deserunt in dies fieri deteriores, ut obseruauit S. Aug. in epistola data ad clericum, & plebem Hipponensem. Simpliciter, inquiens, fateor caritati vestre coram Domino Deo nostro, qui testis est super animam meam, ex quo Deo seruire cepi, quomodo difficile sum expertus meliores, quam qui in monasteriis profecerunt, ita non sum expertus peiores, quam qui in monasteriis ceciderunt, ita ut hinc arbitrer in Apocalypsi scriptum. Iustus iustior fiat, & sordidus sordescat adhuc. Augustino consentit B. Basilius ita scribens. Cui semel defectio animi assueuerit, is vitiorum omni genere cumulat, & intemperantia, auaritia, edacitate, falsitate, omniq. morum peruersitate, & postremo

postremo extremis malis infexus in profundum nequitie abijt preceps. Et infra idem docet, Originem istiusmodi consilii, de segregando videlicet se à spirituali cætu, nihil aliud esse, quam vitiorum intemperantiam, & laborandi fugam, & iudicii corruptelam, instabilitatemq̃. Vnde B. Amb. exponens verba Psalmi. Mei autem pœnè moti sunt pedes, paulo minus effusi sunt gressus mei, in hunc modum depingit apostatarum mores. Nonne de his pulchrè dicitur, quia effusi sunt processus eorum, quorum spes lapsa, in vanum effusus labor, vota sunt destituta? Considera enim aliquem per aliquot annos habuisse studium probitatis, castitatis custodiam, vitæ attentioris affectum, pie propositum seruitutis, sedula obseruationis officium, subitoq̃ eum esse mutatum, discessisse de monasterio, valedixisse ieiunio, continentie renunciaſſe, indulgere delitiis, studere luxuria. Dudum de monasterio exierunt, & nunc luxuria sunt magistri, disseminatores incontinentie, incentores petulantie, obtrectatores pudoris. Nonne de his pulchrè dixeris. Effusi sunt gressus eorum? quos bene vixisse pœnituit. Itaq̃ egerunt noui generis pœnitentiam pro virtutibus, & non agunt pro delictis. Sed hi ex nobis exierunt, dicit Ioannes: sed non erant ex nobis. Si enim ex nobis fuissent, nobiscum perseuerassent. Eodè describit & B. Ephræm in sermone de non scandalizando. Hic, apostata, inquit, abiectâ pietate impudentiam indutus est, & turpiter ac præter decorem agere non erubuit. Neq̃ enim homines veretur, neq̃ Dei indignationem animo expendit, & idcirco neq̃ parentibus debitum honorem attribuit, neq̃ spirituali se opere dignum exhibet: vnde deinceps nascuntur maledicta aduersus promissa, & in pietatem atq̃ religionem blasphemie, quod quidem horrendum est & dicere. Et sicut impius cum in profundum malorum venerit, contemnit: ita & hic in tantam temeritatem impingens nequaquam est territus, instar illius, qui vendidit vniuersam suam substantiam, omnia in subsannationem & improprium sui vertere. Quis enim eum ludibrio non habeat, qui heri in cella conclusus erat, & multorum conuersationem vitabat, hodie cum inhonestis mulierculis viuentem, & in tabernis ebrietati studentem?

Psal. 72.
Amb. in Gal. 16.

1 Ioan. 2. 19.

Eph. 5. 1.

VIII. REMED. Considera, quam futiles & friuolæ sint causæ, quas nonnulli suæ inconstantie & apostasie obtendunt. Alii enim queruntur de improbitate fratrum monasterii, quibus loco supra citato ita respondet S. Basilius. Si aliquis dicat in fratribus esse aliquos vitiosos (neque enim vniuersos opinor, culpabit. Neque enim propterea ut vitiosi essent, societatem inierunt) nequaquam is idoneam recedendi causam commentus est. Siquidem neq̃ Petrus, neque Andreas, Ioannesue propter Iudæa improbitatem se à reliquorum Apostolorum choro submouerunt, neq̃ quominus Christo obtemperans esset vlla in re illius vitii quisquam aliorum retardatus est; sed contra potius relicta illius peruersitate dominicæ discipline

B. in const. monast.

Eeee virtutem

- Gen. 6.9. virtutem maiore studio sectati sunt. Et infra. Atq; etiam iustus ille Noe, cum in pessima hominum colluue versaretur, non dixit Deo, propterea se debere exire de mundo, sed eo magis more generosi athlete ad hec adulescens se obduravit, neq; vlla in re prorsus Domino repugnans fuit, sed tolerantia putatis nauigium in medijs impietatis fluctibus tutatus est. Quid? nonne Lamech cum Sodomis in tanta impietate, tantaq; legum omnium peruersione degeneri, virtutem tamen assidue ab omni vitio integram custodivit, & reliquis, quoad fieri poterat, exemplo suo idem secum vt facerent auctor fuit? Et B. Aug. in expositione Psalmi 99. In illa, inquit, vita communi fratrum, qua est in monasterio, magni viri sancti quotidie in hymnis, in orationibus, in laudibus Dei inde viuunt. cum lectione illis res est, laborant manibus suis, inde se transigunt, non auare aliquid petunt. Quicquid eis infertur a pijs fratribus, cum sufficientia & cum charitate vtuntur. Nemo sibi surpat aliquid, quod alter non habeat. Omnes se diligunt, omnes inuicem se sustinent. Laudat, qui nescit, quid interius agatur, qui nescit quomodo illo vento intrante etiam naues in portu colliduntur. Intrat quasi securitatem sperans, neminem quem toleret habiturus: inuenit ibi fratres malos, qui mali inueniri non possent, nisi admitterentur. Nec excludi facile possunt, nisi prius fuerint tolerati. Quis me hic querebat? Ego putabam, quia charitas esset hic. Et paucorum hominum molestia irritatus dum non perseverauerit implere quod vouit, fit desertor tam sancti propositi, & reus voti non redditus. Iam vero, cum inde exierit, fit & ipse vituperator, & maledicus, & dicit ea sola, que quasi se pati non potuisse asseuerat, & aliquando vera. Sed veramala malorum toleranda sunt propter Societatem bonorum. Dicit illi scriptura. Rehis, qui perdiderunt sustentiam. Et quod est amplius, ructat indignationes malorum odorem, vnde absterreat intraturos, quia ipse cum intrasset perducere non potuit. Quales illi? Inuidi, litigatores, neminem sustententes, auari. Ille illud ibi fecit & ille illud ibi fecit. O male, quare taces bonos? Quos tolerare non potuisti iactas, qui te malum tolerauerunt taces. Hec Augustin. cuius & illud celebre monitum est ad suos Hipponenses. Nolite propter amurcam, qua oculi vestri offenduntur, torcularia detestari, vnde apotheca Dominice fructu olei luminosioris implentur. Alii obtinent instituti religiosi, ac imprimis reddendi voti castitatis difficultatem. Quibus respondet B. Chry. ad Theodorum lapsum. Quale hoc excusatio est, iugum nos placidum non voluisse sufferre? onus non potuisse portare, quod ipse (Christus) vocauerit leue? imo graue & onerosum pondus portare quietum laborem, ad quem nos Christus inuitat, dicens. Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego vos requiescere faciam. Et rursus. Tollite iugum meum quia suauis est, & onus meum leue est. Quid enim leuius esse dices ac melius, quam solitudine seculari, & laboribus & metu exi-

quam ab istius mundi fluctibus segregari, & possidere placidi, tranquillique portus securitatem? Age videamus, quid in hoc seculo nobis beatum, & quid optabile esse videatur. Sine dubio dignitatem & opes dices, & ambitionis humane felicitatem. Sed quid his miserabilius est, si ea libertati Christianorum volueris comparare? Et D. Ambrosius. Sed dicitur, inquit, es forsitan. Non potui sustinere, quia carnem fragilem circumferebam. Respondebit tibi beata Tecla cum suis innumerabilibus sociis. Et nos eadem carne amicta fuimus, non tamen plenum propositum castitatis nostra, aut fragilitas carnis potuit mutilare, aut sauitia tyrannorum per varia tormenta potuit deiicere. Reuera non potest caro corrumpi, nisi mens fuerit ante corrupta. Remanebit ergo in crimine anima, quae carnem praecedit in voluptate. Et Aug. in psalmum 31. Commendatur humilitas David, commendatur mansuetudo David, & dicitur Deo, Memento Domine David, & omnis mansuetudinis eius. Ad quam rem, memento Domine David? Sicut iuravit Domino, votum vouit Deo Iacob. Ergo ad hoc memento, ut impleatur quod promisit. Ipse David vouit tanquam in potestate habens, & rogat Deum, ut impleat, quod vouit. Est deuotio vouentis, sed est humilitas deprecantis. Nemo praesumat se viribus suis reddere, quod vouerit. Qui te hortatur ut voueas, ipse adiuvat ut reddas. Et in Psal. 75. Quid tibi dixerit psalmus, attende, non dixit, nolite vouere, sed vouete, & reddite. Quia audisti reddite, non vis vouere? Ergo vouere volebas, & non reddere? Imo utrumque fac. Vnum sit ex professione tua, aliud ex adiutorio Dei perficietur. Aspice eum, qui te ducit, & non respicies retro, unde te educit. Qui te ducit, ante te ambulat: unde te eduxit, post te est. Ama ducentem, & non te damnat retro respicientem. Hinc ergo habes antidotum praesens pro expugnanda difficultate voti reddendi, maxime castitatis, nempe diuinae implorationem, conuenienter dicto Sapientis. Et ut scius, quoniam aliter non possem esse continens, nisi Deus det, & hoc ipsum erat sapientia, scire cuius esset hoc donum: adij Dominum, & deprecatus sum illum.

Amb. c. 4. ad V. lapsum.

Aug.

Sap. 3. 21.

Gen. 29. 16. Ephr. 1. 2.

Luc. 9. 62. Luc. 17. 32.

IX. REM. Considera exempla diuinae scripturae eorum, qui ob vota violata grauius puniti sunt. S. Patres duo potissimum proferunt, alterum ex veteri, alterum ex nouo testamento. Ex veteri quidem, vxoris Loth, de quo B. Ephraim paranefi nona. NE hodie, inquit, renuntiatio seculi, & abdicatio rerum terrenarum, ac valedictio patriae & amicorum, parentumque carnalium propter spem in Dominum Christum: cras autem nostram regionem & patriam, atque hereditatem inquiramus. Vxor siquidem Loth retrorsum conuersa in columnam salis mutata est. Quare & Dominus instruit nos dicens. Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno caelorum. Et D. Aug. in psal. 75. De die iudicii cum Dominus minaretur, quid ait? Memento vxoris

Eeee 2

Loth.

Loth. Omnibus dixit. Quid enim fecit uxor Loth? Liberata est à Sodomis, & in via posita retrorsum respexit. Vbi respexit, ibi remansit. Facta est autem statua salis, ut illius contemplatione condiantur homines, cor habeant, non sint fatui, non retro respiciant, ne malum exemplum dantes, ipsi remaneant, & alios condiant. Nam & modo dicimus illud quibusdam fratribus nostris, quos forte viderimus velut infirmari in proposito bono, & talis vir esse, quales illi. Obiicimus illis quosdam, qui retro respexerant, illi fatui sunt in se, alios condiant, quando commemorantur: ut illorum exemplum timentes, retro ne respiciant. Vouete & reddite Domino Deo nostro, quia illa uxor Loth ad omnes pertinet. Ex Nouo vero testamento S. Patres producunt exemplum Ananiae & Saphyrae. ut B. Hier. ad Demetriadem, de uirginitate seruanda. In actis, ait, Apostolorum, quando Domini nostri aduocatus calebat cruor, & feruebat recens in credentibus fides, vendebant omnes possessiones suas, & pretia earum ad Apost. deferebant pedes, ut ostenderent pecunias esse calcandas, dabaturq. singulis, prout cuiq. operat. Ananias & Saphyra dispensatores timidi, imò corde duplici, & ideo condemnati, quia post votum obtulerunt quasi sua, & non eius cui semel ea uouerant, partem, sed alienae substantiae reseruauerunt metuentes famem, quam uera fides non timet, presentem meruere vindictam, non crudelitate sententia, sed correctionis exemplo. Denique & Apostolus Petrus nequaquam imprecatur eis mortem, ut stultus Porphyrius calumniatur, sed Dei iudicium propheticum spiritu annunciat, ut poena duorum hominum sit doctrina multorum. Et B. Chryl. in Acta Apostolorum. Quare, inquit, hoc fecisti? uoluisse habere Anania? oportebat inuio habere, & non promittere: nunc autem postquam consecrasti, maius sacrilegium commisisti: qui enim aliena rapit, forsitan alienarum rerum desiderio rapit. tibi autem licebat tua retinere, cur uigilatur sacra fecisti ea, & postea accepisti? Et S. Greg. ad Venantium. Ananias Deo pecunias uouerat, quas postea uictus persuasione diaboli subtraxit, sed qua morte mulctatus est scis. Si ergo ille mortis periculo dignus fuit, qui eos quos dederat nummos Deo abstulit, considera quanto periculo in iudicio diuino dignus eris, qui non nummos sed temet ipsum Deo omnipotenti cui te sub monachali habitu deuoueris, subtraxisti?

X. REM. Considera & alia exempla à Patribus descripta. Primum fit eiusdem B. Greg. ex lib. 2. dialogorum c. 25. Quidam eius, (S. Benedicti) monachus mobilitati mentis deditus erat, & permanere in monasterio nolebat. Cumq. eum uir Dei assidue corripere, & frequenter admonere, postquam uero nullo modo consentiret in congregatione persistere, atq. importunis precibus, ut relaxaretur inueneret, quadam die idem uenerabilis pater nimietatis eius taedio affectus, iratus iussit ut discederet. Qui mox ut monasterium exiit contra se assistere aperto ore draconem in itinere inuenit: cumq. eum idem draco apparuerat

A. 5. 1.
H. ep. 8.

Chry. hom. 12.

G. lib. 1. ep. 33.

deuorare vellet, cepit ipse tremens & palpitans magnis vocibus clamare dicens. Succurrite, quia draco iste me deuorare vult. Currentes autem fratres draconem minime viderunt, sed trementem atq; palpitantem monachum ad monasterium reduxerunt. Qui statim promisit nunquam se esse à monasterio recessurum, atq; ex hora eadem in sua promissione permansit. Quippe qui sancti viri orationibus contra se assistere draconem viderat, quem prius non videndo sequebatur. Alterum exemplum refert idem in Epistola ad Id. lib. 9. ep. 38. Rusticianam patritiam. Dum in natalitio eiusdem Apostoli (Andree) iam meridianis horis fratres quiescerent, subito quidam frater apertis oculis cecatus cepit tremere, voces ingentes emittere, quibus vocibus testabatur ferre se non posse quod patiebatur. Concurrentes fratres viderunt cæcum apertis oculis trementem & clamantem, & à presentibus alienum, nihil, quod foris agi poterat, sentientem, eumq; in manibus leuauerunt, atq; ante altare S. Andree Apostoli proiecerunt, ipsiq; pro eo in oratione prostrati sunt. Qui statim ad se reuersus, quid passus fuerat, confessus est. Quia senex quidam ei apparuit, & canem nigrum ad eum dilaniandum dimisit, dicens. Quare fugere voluisti de monasterio isto? Cumq; euadere de canis morsibus nullo modo potuissem, venerunt quidam monachi, & eundem senem pro me rogauerunt. Qui statim iussit canem abscedere, & ipse ad me reuersus sum. Qui etiam confessus est, quia eo die, quo ista pertulit, consilium habuerat de eodem monasterio fugere. Adiungit ibidem & Tertium. Alius, in quiens, quoq; monachus discedere de eodem monasterio latenter voluit, cumq; hoc mente tractasset, voluit Oratorium ingredi, sed statim demonio traditus vehementissime vexatus est. Relinquebatur vero à demonio, si extra oratorium stetit, & nihil patiebatur aduersi. Si vero conatus fuisset ingredi, statim maligno spiritui traditus vexabatur. Cumq; hoc sapius fieret, culpam suam confessus est, quia egredi de monasterio cogitabat. Tunc collecti pro eo fratres sese per triduum in precibus astrinxerunt, atq; ita curatus est, vt ad eum postmodum nunquam spiritus malignus accederet. Dicebat autem se eundem beatum Apostolum, dum vexaretur, vidisse, seq; ab eo increpatum esse, cur voluisset abscedere? Plura exempla habes in B. Petro Damiani Cardinalc. vt lib. 2. epist. 15. & lib. 4. epist. 17. Et lib. 5. epist. 16.

XI. REMED. Est Pœnitentia & conuersio. Sic enim Dominus Deus loquitur ad Prophetam Ieremiam. Ierem. 8. 4. Hæc dicit Dominus. Nunquid, qui cadit non resurget, & qui auersus est, non reuertetur? Quare ergo auersus est populus iste in Ierusalem auersione contentiosa? Et intra. verf. 19. Nunquid re-
verf. 19. sin non est in Galaad, aut medicus non est ibi? quare igitur non est obducta cicatrix filie populi mei? His verbis hortatus B. Basilius virginem I. B. epist. ad virg. 1.
Isai. 2. 18. plam ad conuersionem, subiungit. Nos ad pœnitentiam vocans diuini
 verbi doctrina clamat. Est via salutis, si velimus. Fidelis Dominus in omnibus

Matth. 9. 12.
Luc. 15. 4.

Luc. 15. 20.

Ibid. 20.

Ambr. c. 3.

Noel. 2. 13.

Basil. ep. cit.

sermonibus suis, non mentitur, dixit. Si fuerint peccata vestra velut pannus
punicus, sicut niuem dealbo. Si verò fuerint velut coccinū, velut lanam ma-
babo. Paratus est magnus ille animarū medicus sanare afflictionem tuā. Illius
verba sunt. Illius dulce ac salutare os dixit. Non opus habet valētes medicos, sed
male habentes. Non veni ad vocandum iustos, sed peccatores ad penitentiam.
Vult Dominus purgare te à plaga maligni. Querit te pastor bonus, relictū ou-
ibus non errantibus. Si commiseris ipsi te ipsam non cunctabitur te ille hominū
amator humeris proprijs portare, gaudens, quod reperit ouem suam deperdi-
tam. Stat ille pater, & expectat tuum ab errore reditum: solummodo reue-
tere, & dum adhuc longe abes accurrens irruet in collum tuum, & amici am-
plexibus complectetur te à penitentia iam purgatā, & vestem induet prima-
riam, & addet anulum manibus, quæ mortis sanguinem abluerunt, & calca-
mentum addet pedibus, qui auerterunt se à via mala, ad cursum. Euangely
pacis. Et gaudij diem annuntiabit suis, tum angelis, tum hominibus, & ami-
no splendido epulo celebrabit tuā salutem. Inquit enim. Amen dico vobis, quod
gaudium est in cælo coram Deo ob unum peccatorem penitentem. Et si vnus
verterit quis ex his, qui stare sibi videntur, quod cito assumpta es, ipse ille ho-
nus pater pro te respondebit, dicens. Latari oportet, & gaudere, quia hæc filia
mea mortua erat & reuixit: & deperdita erat, & inuenta est. Quanta actō
agenda sit penitentia describit B. Ambr. ad suam lapsam. Penitentia,
inquit, non verbis agenda est, sed & actu. Hæc autem sic agitur. Si tibi ante-
culos ponas, de quantâ gloria rueris, & de quo libro vitæ nomen tuū delerum
sit: te iam credas prope ipsas positam tenebras exteriores, vbi erit sicutus oculorū,
& stridor dentium sine fine. Cum hæc certa fide, sicut est, animo conceperis,
quia necesse est præuaricatricem animā tartareis pænis, & gehenna ignis ar-
di, nec aliud remediū constitutum esse post baptismum, quam penitentis solæ-
tium, quantumuis afflictionē, quantumuis laborem subire esto contenta, dum-
modo ab eternalib. pænis libereris. In primis omnis cura vitæ huius interimen-
da tibi est, & quasi mortuam te existimans, sicut es, quorū modo possis reuiuiscere,
cogita. Deinde lugubris tibi accipienda est vestis, & mens ac membra singula
digna castigatione puniendâ, &c. Dicit enim Deus. Conuertimini ad me & con-
uertar ad vos. Conuertimini ex toto corde vestro, in ieiunio & fletu, in plâ-
dirumpite corda vestra, & non vestimentū, quoniam pius & misericors sum.

XII. REMED. Considera, quid hominem lapsū, votorumq; suo-
rum præuaricatorem præter iam allata antidota commouere possit
ad veram & synceram conuersionem. Id non contigit iam sæpe ci-
tatus D. Basilus, dum ita loquitur. Multa sanè reperias in diuina Scriptu-
ra mali auxilia, multa item ex interitu ad salutem medicamenta, de morte
& resurrectione mysteria, de iudicio horrendo ac æterno verba, de penitentia
& remissione peccatorum dogmata. Innumera illa conuersionis exempla,
de achmam,

drachmam, ouiculam, filium prodigum, qui sua consumpserat cum scortis perditum & repertum, mortuum & vita restitutum. His utamur mali auxilijs, per hæc animam nostram curemus. Assume in meditationem extremum diem, & anxietatem, & suffocationem, & mortis horam, & sententiam Dei urgentem, & Angelos festinantes, & animam in his grauiter conturbatam, qua à peccatrice conscientia amarè flagellatur, & ad ea, qua hic sunt, miserabiliter se conuertit, & inuit abilem longæ illius peregrinationis necessitatem. Describe mihi in mente tua ultimam communis vitæ subuersionem, cum veniet filius Dei in gloria sua cum Angelis suis. Veniet enim, & non cunctabitur, quum veniet ad iudicandum viuos ac mortuos, & reddendum unicuique iuxta opus suum: cum tuba illa magno & horrendo sono edito excitabit eos, qui à condito seculo dormierunt, & procedent, qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ: qui verò mala fecerunt, in resurrectionem iudicij, &c. Vbi bona, mala, manifesta, occulta, res, verba, cogitatus, omnia aceruatim, ut ab omnibus Angelis ac hominibus exaudiri possint, manifestè reuelabuntur. Ad hæc quales necesse est esse eos, qui male vixerunt? Vbi anima illa mergetur, qua in tot spectatorum conspectu derepente turpitudine plena visa est? Quali verò corpore insinuita illa & intolerabilia flagella sufferi? Vbi ignis inextinguibilis, & vermis indefinenter castigans, & fundum inferni tenebricosum ac horrendum, eiulatus amari, ululatus indecorus, ploratus & stridor dentium, vbi finem non habent mala? Neg, aliqua suppetit industria, neg, ars effugiendi amara illa supplicia. Hæc Basilus. Eadem prolixè inculcat B. Ioan. Chrysostomus, multaq; alia Theodoro lapsio, qui monasticen deseruerat, quæ lectu sanè sunt dignissima, permouereque ad pœnitentiam possunt hominem, etiam extremè de salute sua vel aliena desperantem. Tantum subiiciam exempla quatuor illustra ab eodem non longè à fine commemorata.

Macch. 25.

Iai. 66. 24.

Chryc. epist. 5.

EXEMPLA B. JOAN. CHRYSOST.
contra desperationem Apostatarum.

NARRABO tibi, THEODORE, qua nostris contigere temporibus I. Exempl. & quorum ipse testis esse valeo. Noui inuenem illum filium Urbani, qui continuo à teneris unguiculis absque custodia legitima educationis fuit, Dominus autem multarum rerum, pecuniarum, ministrorum, agrorum. Is cum dixisset, quam sit oblectatus consuetudine rei musice, deposito illo splendidissimo amictu, totoque huius vitæ fastu, repente pallio se viliori contexit, ad montes, ad solitudinem secessit, egregiamque exhibuit Philosophiam, non iuxta illius ætatis modum, sed qualem posset vir quispiam admirabilis & excel-